

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ЖИЛЕ Людмила Іванівна

УДК 373.5.011.3-051:811]:005.336 (043.3)

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ
ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ
ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Рівне – 2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Вінницькому національному технічному університеті Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
КОБИЛЯНСЬКИЙ Олександр Володимирович,
Вінницький національний технічний університет,
кафедра безпеки життєдіяльності
та педагогіки безпеки.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
АМЕЛІНА Світлана Миколаївна,
Національний університет біоресурсів і
природокористування, завідувач кафедри
іноземної філології і перекладу;

кандидат педагогічних наук, доцент
КЛАК Інна Євгеніївна,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія імені Тараса Шевченка, доцент кафедри
іноземних мов та методики їх викладання.

Захист відбудеться 17 вересня 2019 року о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 47.104.08 у Національному університеті водного господарства та природокористування за адресою: зала засідань, навчальний корпус № 1, вул. Соборна, 11, м. Рівне, 33000.

З дисертацією можна ознайомитися на офіційному сайті <http://www.nuwm.edu.ua> та науковій бібліотеці Національного університету водного господарства та природокористування за адресою: навчальний корпус № 2, вул. Олекси Новака, 75, м. Рівне, 33028.

Автореферат розіслано 17 серпня 2019 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С. С. Якубовська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. До основних тенденцій сучасного розвитку освіти відносять: пріоритетність загальнолюдських цінностей; наближення стану освіти до рівня міжнародних стандартів; розвиток освіти на основі новітніх психолого-педагогічних технологій, зокрема активне впровадження інноваційних технологій в практику загальноосвітньої школи; перебудова управління сферою освіти через її демократизацію та децентралізацію.

Ці положення закріплені в новому законі України «Про освіту» № 2145-VIII від 5.09.2017, згідно з яким метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Такі перетворення викликали необхідність підготовки вчителів, які спроможні здійснювати інноваційну професійну діяльність і вдосконалювати рівень педагогічної майстерності протягом усієї професійної діяльності.

Основні вимоги до педагогічних кадрів і рівня їхньої підготовки відображено в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, Положенні про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад тощо.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що проблеми науково-методичного забезпечення навчального процесу в різних закладах освіти досліджували Я. Болюбаш, О. Дубасенюк, В. Козаков, М. Степко, Ю. Андріяко, Г. Гребенюк, І. Лащик, Г. Шемелюк, С. Гончаров та ін.

Дослідження проектної діяльності здійснювали Л. Ващенко, В. Вербицький, В. Гузеєв, Т. Довбенко, В. Докучаєва, О. Онопрієнко, І. Осадчий, Є. Полат та ін. Використанню методу проектів у системі методичної роботи присвячено праці Т. Гришиної, Л. Забродської, В. Логвіна, Л. Хоружої та інших. Розроблено різні види проектної діяльності, зокрема проектно-технологічної, проектно-рефлексивної та інші. Обґрунтовуванню теоретичних засад формування готовності викладачів до різних видів професійної діяльності присвячено наукові розвідки І. Гавриш, К. Дурай-Новакової, І. Клак, А. Ліненко, К. Макагон, Л. Мітіної, О. Пехоти, В. Сластьоніна та інших, в яких розкриті зміст, структура та рівні готовності педагогів до використання особистісно орієнтованих технологій навчання.

Дослідження теоретичних і методичних засад формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності здійснили

С. Амеліна, А. Дьоміна, В. Краснопольський, М. Тадеєва, О. Кузнецова та інші фахівці.

Не зважаючи на те, що аспект досліджень стосовно інноваційної діяльності вчителів досить широкий, проблема формування їх готовності до інноваційної, зокрема проектної, діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу досліджена недостатньо як з точки зору розкриття її сутності, так і виявлення умов організації.

Відсутність системних наукових досліджень, з одного боку, та стан реальної освітньої діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, з іншого боку, загострюють суперечності між:

- необхідністю інтеграції країни у світовий освітній простір і ринки праці, що вимагає активної іншомовної взаємодії та постійного вдосконалення національної системи освіти, та можливостями загальноосвітніх навчальних закладів у філологічній підготовці учнів;

- вимогами з боку суспільства до якості філологічної підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів і неготовністю вчителів філологічних спеціальностей до цілеспрямованого впровадження інноваційних технологій, зокрема проектних, в практику науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів;

- об'єктивною необхідністю досконалого вивчення рідної, державної та іноземних мов для орієнтування у виборі майбутньої професії та забезпечення майбутніх професійних прагнень учнів із низьким рівнем їх філологічної компетентності, яка обумовлена недосконалим науково-методичним забезпеченням і, відповідно, недостатньою готовністю вчителів філологічних спеціальностей до інноваційної, зокрема проектної, діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Отже, актуальність, наукова та практична значущість порушеної проблеми, недостатній рівень її наукової розробленості та невизначеність шляхів подолання виявлених суперечностей зумовили вибір теми дисертації: ***«Формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів».***

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проведено у Вінницькому національному технічному університеті відповідно до теми наукових досліджень 53-К1/1 «Когнітивно-лінгвістичні, текстологічні та педагогічно-дидактичні засади формування іншомовної компетентності студентів технічних ВНЗ», що входить до тематичного плану наукових досліджень кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету.

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради Вінницького національного технічного університету (протокол № 9 від 25.02.2016) й узгоджено в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 3 від 29 березня 2016 р.).

Об'єкт дослідження – професійна підготовка вчителів філологічних

спеціальностей у загальноосвітніх навчальних закладах.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективність впровадження педагогічних умов структурно-організаційної моделі формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Відповідно до мети визначено такі основні **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати стан розробленості проблеми формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

2. Визначити зміст базових понять («проектна діяльність», «науково-методична робота», «готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності», «формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності») та проаналізувати особливості та умови здійснення проектної діяльності.

3. Визначити сутність та структуру готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності, критерії її оцінювання та рівні сформованості.

4. Визначити і теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів; розробити структурно-організаційну модель формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

5. Експериментально перевірити ефективність структурно-організаційної моделі формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні про те, що потрібного рівня сформованості готовності вчителів філологічних спеціальностей загальноосвітніх навчальних закладів до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи можна досягти за умови використання інформаційних технологій; інтенсифікації й активізації форм і методів професійного вдосконалення вчителів-філологів; розробки та використання індивідуальних дослідницьких і винахідницьких завдань; вдосконалення організації науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань і досягнення мети використано комплекс взаємодоповнювальних методів дослідження: *теоретичні*: аналіз філософської, психологічної, педагогічної, навчально-методичної літератури, дисертаційних досліджень – з метою з'ясування стану досліджуваної проблеми; синтез, порівняння, конкретизація, *систематизація й*

узагальнення – для формулювання понятійно-категоріального апарату, з'ясування сутності готовності педагога до проектної діяльності та виокремлення компонентів її структури, критеріїв сформованості, визначення організаційно-методичних засад формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів;

емпіричні: педагогічне спостереження за навчальним процесом, бесіда, анкетування, тестування, самооцінювання, узагальнення власного педагогічного досвіду та досвіду викладачів – для вивчення реального стану сформованості готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності; *педагогічний експеримент* – для комплексного визначення рівнів сформованості готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності з метою перевірки ефективності обґрунтованої та розробленої структурно-організаційної моделі формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів;

статистичні – для кількісної та якісної інтерпретації емпіричних даних;

прогностичний – для узагальнення отриманих результатів і проектування їх у загальну освітню площину.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що *вперше*:

– *визначено та теоретично обґрунтовано* теоретико-методологічні засади формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів; розкрито теоретичні засади структурно-організаційної моделі формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів та відповідної технології здійснення такої діяльності; визначено структуру готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей;

– *конкретизовано* критерії, показники та рівні сформованості готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей;

– *розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено* структурно-організаційну модель цілеспрямованого формування готовності вчителів філологічних спеціальностей в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів, визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів;

– *удосконалено* підходи до організації науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів з метою формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності;

– *подальшого розвитку набули* наукові уявлення про сутність проектної діяльності процесів у системі освіти, сутність та зміст понять «проектна діяльність», «науково-методична роботи загальноосвітнього навчального закладу», «готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної

діяльності», «формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності», ідеї застосовування методу проектів під час вивчення дисциплін філологічного циклу, формування готовності вчителів філологічних спеціальностей в умовах у науково-методичної роботи до впровадження проектної діяльності.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у підвищенні рівня сформованості готовності вчителів філологічних спеціальностей загальноосвітніх навчальних закладів до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи за рахунок використання інформаційних технологій (блог Людмили Жиле); інтенсифікації й активізації форм і методів професійного вдосконалення вчителів-філологів (організація та участь в інноваційних формах організації науково-методичної роботи, як-от: методичні сесії, методичні ділові ігри, робота творчих груп, відео-тренінги, творчі звіти вчителів філологічних спеціальностей, майстер-класи, участь у конкурсі «Вчитель року» та ін.); розробки та використання індивідуальних дослідницьких і винахідницьких завдань (розробка та впровадження курсу «Summer English» в рамках проекту «e-space»); вдосконалення організації науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу.

Видано та впроваджено у навчальний процес загальноосвітніх навчальних закладів навчальний посібник з організації позакласної та виховної роботи за методом проектування «Майстерня патріотичного виховання» та тематичні методичні розробки з елементами проектних технологій.

Матеріали дисертації можуть бути використані у навчальному процесі загальноосвітніх навчальних закладів в умовах науково-методичної роботи для написання навчальних програм, методичних рекомендацій, навчальних посібників, а також у процесі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Обґрунтовані у дослідження результати **впроваджено** у навчальний процес Житомирської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 5 (довідка № 90-04/560 від 27.09.2017), КЗ «Гуманітарна гімназія № 1 ім. М. І. Пирогова Вінницької міської ради» (довідка № 74 від 22.02.2018), Кам'янець-Подільської спеціалізованої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 5 з поглибленим вивченням інформатики (довідка № 19 від 21.03.2018), КЗ «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 33 Вінницької міської ради» (довідка № 23 від 05.03.2018), КЗ «Спеціалізована загальноосвітня школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов № 25 Вінницької міської ради» (довідка № 25 від 02.04.2018), Флоріановського загальноосвітнього комплексу І-ІІІ ступенів «Школа-дитячий садок» (Козятинський район, Вінницька область) (довідка № 11 від 16.05.2018), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/31 від 25.05.2018), Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (довідка № 5/1 від 14.01.2019), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 01-12-18 від 12.02.2019), КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» (довідка № 01-23/191 від 14.03.2019), КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти» (довідка № 01/21-

191 від 15.03.2019), Криворізького державного педагогічного університету (довідка № 09/01-162/3 від 19.03.2019).

Особистий внесок здобувача в спільних публікаціях: в [17] належать матеріали розділів 2 та 4. У дисертації не застосовувалися ідеї та розробки, що належать співавтору.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення та результати проведеного дослідження на різних етапах виконання роботи обговорювали на наукових, науково-методичних, науково-практичних конференціях і семінарах різного рівня, зокрема *міжнародних*: «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (Вінниця, 2015), «Дистанційна освіта у ВНЗ: інноваційні та психолого-педагогічні аспекти» (Харків, 2015), «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців» (Вінниця, 2016, 2019), «Інноваційні технології розвитку машинобудування та ефективного функціонування транспортних систем» (Рівне, 2019); *всеукраїнських*: «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця (НПК-2015)» (Суми, 2015), «Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень» (Вінниця, 2015); *регіональних*: «XLV науково-технічна конференція (НТК ВНТУ-2016)» (Вінниця, 2016), звітних конференціях професорсько-викладацького складу та засіданнях кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки Вінницького національного технічного університету (2014-2019).

Публікації. Основні наукові результати дисертаційної роботи висвітлено у 17 публікаціях, із яких 16 – одноосібні: 7 статей – у наукових фахових виданнях України; 1 стаття у закордонному періодичному науковому виданні; 8 праць у збірках наукових праць та матеріалів конференцій, 1 навчальний посібник.

Обсяг і структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списків використаних джерел до кожного з них, загальних висновків, додатків. Повний обсяг дисертації становить 223 сторінки (основний текст – 193 сторінки). Список використаних джерел містить 193 найменування, з них 17 – іноземними мовами. Дисертація містить 37 таблиць на 19 сторінках, 16 рисунків на 11 сторінках і 28 додатків на 79 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та методи дослідження; зазначено джерельну базу; окреслено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; висвітлено апробацію та впровадження результатів дослідження; зазначено особистий внесок здобувача та подано структуру й обсяг дисертаційної роботи.

У першому розділі «**Теоретичні засади формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів**» проаналізовано готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності як

педагогічну проблему, розкрито стан дослідження в педагогічній літературі проблеми формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

У результаті теоретичного аналізу наукової та методичної літератури уточнено сутність та взаємозв'язок базових понять дослідження «проектна діяльність», «науково-методична робота», «готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності», «формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності».

У дослідженні виходимо з розуміння методу проектів як способу організації навчальної діяльності та вважаємо, що метод проектів – це спосіб навчально-пізнавальної взаємодії учнів та вчителя, яка полягає у досягненні поставленої мети навчання і є засобом розвитку особистості учня. Такий спосіб діяльності має певну чітку визначену структуру та забезпечує активний процес взаємодії учня з навчальним матеріалом, виконується за визначений проміжок часу в умовах консультативної підтримки вчителя.

Також вважаємо найбільш доцільним використання у нашому дослідженні визначення академіка В. Креміня, що «проектна діяльність – конструктивна та продуктивна діяльність особистості, спрямована на розв'язання життєво значущої проблеми, досягнення кінцевого результату в процесі цілепокладання, планування і здійснення проекту». Варто зауважити, що основною відмінністю проектної діяльності учнів від навчально-дослідницької є те, що навчально-дослідницька діяльність спрямована на отримання нових знань, до того ж вона є індивідуальною, тоді як робота над проектом також передбачає отримання практичного результату, внаслідок спільної командної роботи.

В контексті нашого дослідження вважатимемо, що науково-методична робота загальноосвітнього навчального закладу – це відкрита та цілісна система взаємодії педагогічного колективу, мета функціонування якої полягає в сприянні розвитку творчої особистості педагога протягом усієї професійної діяльності, підвищенні творчого потенціалу педагогічного колективу; сприяння оволодінню викладачами інноваційними технологіями навчання і виховання з метою забезпечення якості навчання.

За результатами проведеного дослідження стверджуємо, що готовність до проектної діяльності передбачає формування у вчителя філологічних спеціальностей таких професійних та особистісних якостей: наявність свідомої педагогічної позиції, яка виявляється в усвідомленні цілей освітньої діяльності та здатності формулювати навчальні цілі в контексті актуальних педагогічних проблем сучасності; здатність до проектування освітньої програми із врахуванням індивідуального підходу до учнів за вимогами особистісно-орієнтованої освіти та коригування навчального процесу згідно з критеріями інноваційної діяльності; уміння продуктивно організувати навчально-виховний процес відповідно до індивідуальних здібностей учнів; уміння визначити та проаналізувати зміни в освітній діяльності та розвитку особистісних якостей вихованців; здатність до творчого саморозвитку, усвідомлення потреби у власних інноваційних пошуках.

Відповідно до цього вважаємо, що готовність учителя філологічних спеціальностей до проектної діяльності – це його здатність здійснювати як власну проектну діяльність (формулювати мету, ставити та виконувати завдання, аналізувати наявну інформацію, підводити підсумки та виконувати самоконтролю) так і керувати проектною діяльністю учнів в процесі вивчення філологічних дисциплін з метою виконання навчальних завдань.

Таким чином, формування готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей – це процес формування таких професійних та особистісних якостей, а також специфічних знань, умінь та навичок, які дозволяють ефективно здійснювати як власну проектну діяльність, так і керувати проектною діяльністю учнів із врахуванням характеристики ситуації взаємодії вчителя не лише з учнями (навчальна і виховна діяльність), але й з педагогічним колективом школи (науково-методична робота).

Теоретичний аналіз й вивчення стану проблеми дозволили виявити значний освітній і розвивальний потенціал методу проектів під час вивчення філологічних дисциплін. Він полягає у формуванні проектних умінь; впливі на розвиток особистості учня, особливо на сферу його інтересів, що забезпечується сприятливими умовами для осмислення мотивів, цілей, прийомів навчання; розширення і поглиблення соціального та мовленнєвого досвіду. Однак, позитивні властивості методу проектів виявляються за умови наявності значного творчого потенціалу вчителя, який проектує відповідну діяльність учня.

У другому розділі **«Обґрунтування моделі формування готовності вчителів до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів»** визначено й обґрунтовану структуру готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей; охарактеризовано відповідні засоби, методи та прийоми для досягнення цієї мети; визначено й теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування їх готовності до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів; розроблено та обґрунтовано структурно-організаційну модель формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності.

Організаційно-педагогічні умови було виокремлено на підставі проведеного з залученням експертів ранжування: психолого-педагогічні (мотивація, створення умов для професійного вдосконалення, набуття здатності самостійно вдосконалювати знання, вміння й навички протягом усієї професійної діяльності); методичні (вдосконалення організації та змісту науково-методичної роботи); організаційні (впровадження проектної форми роботи, управління процесом професійного вдосконалення вчителя, використання інформаційно-комунікативних технологій, здійснення спільної проектної діяльності вчителів).

На рисунку 1 представлені основні складові розробленої структурно-організаційної моделі: мета, організаційний, технологічний і діагностичний блоки та очікуваний результат. Впровадження структурно-організаційної моделі здійснювалася відповідно до розробленого алгоритму її реалізації.

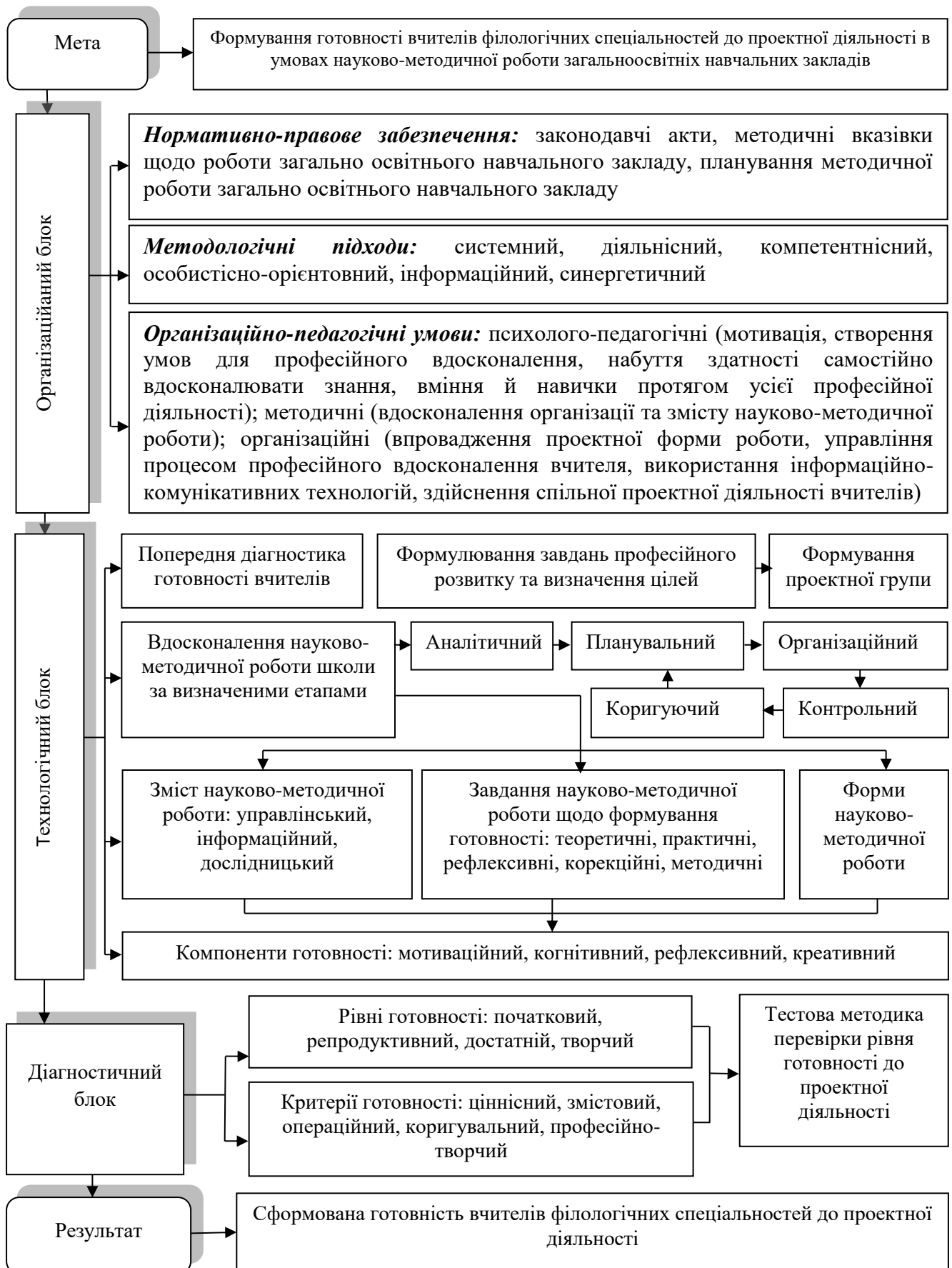

Рисунок 1 – Структурно-організаційна модель процесу формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності

Організаційний блок відображає сукупність організаційно-педагогічних умов, які розуміються у нашому дослідженні як істотні обставини, що сприяють найбільш динамічному та продуктивному процесу формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів через створення рефлексивного середовища, з метою реалізації прагнення вчителів до саморозвитку.

Технологічний блок структурно-організаційної моделі дає можливість подати процес розвитку готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей в умовах науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу в єдності її основних елементів: організаційно-педагогічних умов, організації навчально-методичної роботи школи, що визначається сформованою метою та зорієнтовані на досягнення прогнозованого результату.

Змістове наповнення формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності характеризується знаннями про сутність, види, структуру проектної роботи, способи її реалізації у процесі здійснення фахової діяльності. Він відображає зміст, завдання та форми науково-методичної роботи, які були використанні нами у навчальному процесі загальноосвітнього навчального закладу і які спрямовувались на формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в єдності її компонентів (мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, креативного та рефлексивного).

Діагностичний блок структурно-організаційної моделі процесу формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів відображає взаємозв'язок критеріїв (ціннісного, змістового, операційного, коригувального, професійно-творчого) та рівнів сформованості готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності (початкового, репродуктивного, достатнього, творчого) на основі їх кількісного аналізу. Про цілісність структурно-організаційної моделі формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів свідчить те, що мета, результат і всі її блоки взаємопов'язані між собою.

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності моделі формування готовності вчителів до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів»** представлено постановку та організацію експериментальної частини дослідження та аналіз результатів експериментального дослідження.

Експериментальну частину роботи проводили відповідно до розробленої програми дослідження. Для забезпечення достовірності результатів дослідно-експериментальну роботу проводили впродовж шести років з 2012 до 2018 року. Педагогічний експеримент здійснено поетапно: констатувальний етап

(2012 / 2014 рр.), формувальний етап (2014 / 2016 рр.) та контрольний етап (2016 / 2018 рр.). Всього було задіяно респондентами 129 студентів філологічних спеціальностей, 68 вчителів філологічних спеціальностей, 829 викладачів філологічних спеціальностей – слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти та 2454 учні 3 – 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Аналіз результатів констатувального етапу експерименту дозволив виділити проектну групу та з достатньою мірою упевненості визначити переважання у більшості вчителів філологічних спеціальностей початкового (10,29% у середньому) та репродуктивного (36,76%) рівнів готовності до проектної діяльності (таблиця 1). Творчий рівень готовності до проектної діяльності сформовано лише 13,24 % вчителів філологічних спеціальностей, які й ввійшли до проектної групи.

Таблиця 1

Рівні готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в КГ та ЕГ на констатувальному етапі експерименту

Групи	Рівні готовності до проектної діяльності								Кількість осіб у групі
	Початковий		Репродуктивний		Достатній		Творчий		
	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	
КГ	3	17,64	6	35,29	6	35,29	2	11,76	17
ЕГ-1	2	11,76	7	41,18	6	35,29	2	11,76	17
ЕГ-2	1	5,88	6	35,29	7	41,18	3	17,65	17
ЕГ-3	2	5,88	6	35,29	7	47,06	2	11,76	17

В процесі проведення формувального етапу експерименту спостерігався активний перехід вчителів експериментальних груп, які мають початковий і репродуктивний рівні готовності до проектної діяльності на більш високі (достатній і творчий) рівні (таблиця 2).

Таблиця 2

Підсумкові результати зміни рівня готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності

Групи	Етапи експерименту	Рівні готовності до проектної діяльності								Кіл-ть осіб у групі
		Початковий		Репродуктивний		Достатній		Творчий		
		к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	
КГ	Констатувальний	2	11,76	6	35,29	6	35,29	3	17,65	17
	Формувальний	1	5,88	7	41,18	5	29,41	4	23,53	17
ЕГ-1	Констатувальний	2	11,76	7	41,18	6	35,29	2	11,76	17
	Формувальний	0	0,00	2	23,53	11	52,94	4	23,53	17
ЕГ-2	Констатувальний	1	5,88	7	41,18	6	35,29	3	17,65	17
	Формувальний	0	0,00	4	23,53	6	35,29	7	41,18	17
ЕГ-3	Констатувальний	2	11,76	6	35,29	7	41,18	2	11,76	17
	Формувальний	0	0,00	3	17,65	7	41,18	7	41,18	17

За даними таблиці 2 можна зробити висновки, що найбільш значуще

збільшення кількості вчителів філологічних спеціальностей, у яких сформовано достатній і творчий рівні готовності до проектної діяльності (з 8 до 15 з 17 осіб, тобто на 41%), визначено в ЕГ-1, де було впроваджено весь комплекс організаційно-педагогічних умов. У контрольній групі, де навчання відбувалося у в звичайному режимі, збільшення кількості вчителів філологічних спеціальностей, у яких сформовано достатній і творчий рівні готовності до проектної діяльності не відбулося (залишилося 9 осіб, з яких у одного з вчителів рівень готовності до проектної діяльності зріс з достатнього до творчого). Отже, в експериментальних групах на завершення експерименту кількість вчителів з низьким рівнем готовності до проектної діяльності зменшилася в 2,1 рази, з середнім – виросла в 1,2 рази, з достатнім – зросла в 1,9 рази, з творчим – збільшилася в 1,3 рази (рисунки 2 та 3).

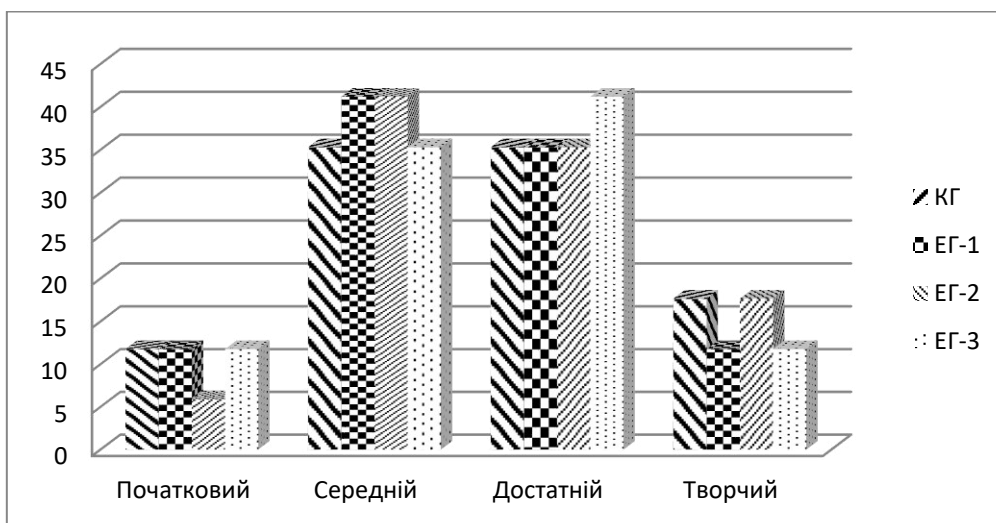

Рисунок 2 – Рівні готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей на початок експерименту, %

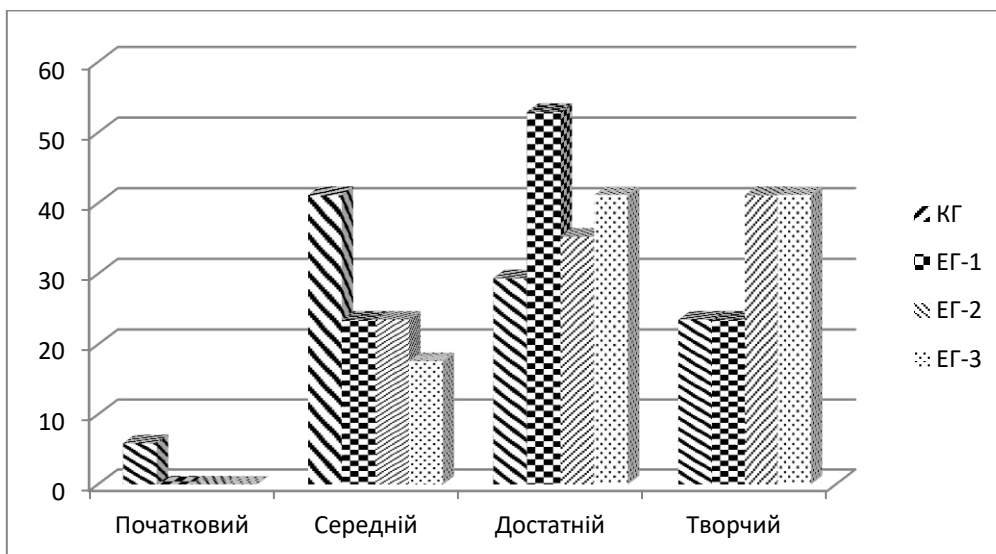

Рисунок 3 – Рівні готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей на кінець експерименту, %

Достовірність результатів експериментального дослідження перевіряли з використанням статистичних критеріїв Пірсона та Фішера. За допомогою критерію Фішера здійснювали також перевірку однорідності невеликої вибірки вчителів філологічних спеціальностей за рівнями готовності до проектної діяльності, з яких було сформовано контрольну та три експериментальних групи. На початку формувального етапу експерименту розрахункові значення критерію Фішера були менше його табличних значень: 3,37 (для рівня значимості $\alpha \leq 0,05$) та 2,33 ($\alpha \leq 0,01$), що стало підставою для прийняття нульової гіпотези про статистичну однорідність КГ та ЕГ. У процесі формувального етапу експерименту відбувся перерозподіл вчителів філологічних спеціальностей за рівнем готовності до проектної діяльності у напрямі значного збільшення кількості таких вчителів з достатнім і творчим рівнем такої готовності, особливо в ЕГ, отже, у результаті обчислень статистичних критеріїв нульову гіпотезу була відхилено, а прийнято альтернативну про ефективність розробленої технології.

Відповідно, був зроблений висновок, що реалізація комплексу організаційно-педагогічних умов в загальноосвітніх навчальних закладах забезпечила позитивний результат і не є випадковим чинником змін рівня готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей. Виконане дослідження й одержані в процесі педагогічного експерименту результати підтверджують гіпотезу та дозволяють зробити висновок про досягнення поставленої мети дослідження.

Визначено перспективні напрями подальших педагогічних розвідок.

Таким чином, у дисертації здійснено теоретичне узагальнення й практичне вирішення актуальної наукової проблеми формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів, що дало змогу зробити такі **висновки**:

1. Здійснено аналіз науково-педагогічної літератури з проблеми дослідження. Визначено, що особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчання – традиційної та інноваційної. У зв'язку зі зміною орієнтації та мети системи освіти щодо навчання учнів, у першу чергу, самостійного здобування знань та умінь орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему та вирішувати її, інноваційне навчання, зокрема проектна діяльність, передбачає розробку методичних підходів і рекомендацій щодо її здійснення, в тому числі під час вивчення іноземної мови. Крім того, перехід до інноваційного навчання загострив проблему професійної підготовки вчителів філологічних спеціальностей до впровадження інноваційних технологій.

2. З метою всебічного та ґрунтовного аналізу проблеми формування готовності вчителів до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів нами виділено та визначено такі базові категорії проблеми дослідження, як «проектна діяльність», «науково-методична робота», «готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності», «формування готовності вчителів філологічних

спеціальностей до проектної діяльності».

Зокрема, готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності розглядали як об'єкт цілеспрямованого формування в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів. Під проектною діяльністю вчителів філологічних дисциплін розуміємо таку їх творчу діяльність, яка дозволяє забезпечити досягнення запланованих результатів навчання за допомогою створення та реалізації алгоритмів навчальної діяльності, які властиві проектному методу навчання.

3. Відповідно до визначень базових категорій дослідження вважаємо формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів певною системою їх властивостей та якостей, отже, можемо виділити у структурі цієї готовності такі компоненти: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний та креативний. Саме такий вибір структурних компонентів готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей визначений тим, що, незважаючи на різні підходи науковців до формування готовності, було виділено схожість цього феномену – готовність передбачає наявність знань, умінь, досвіду діяльності та сформованого ставлення особистості до певного виду діяльності.

Вважаємо, що готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності доцільно оцінювати за критеріями, які відображають стан розвитку кожного компонента: ціннісний, змістовий, операційний, корегувальний і професійно-творчий. Виділені критерії готовності вчителів філологічних спеціальностей до використання методу проектів у їх професійній діяльності визначаються у такий спосіб: ціннісний – ступінь сформованості мотивів до його використання, змістовий – наявна система знань про зміст та особливості його використання, операційний – ступінь сформованості вмінь та навичок його використання, коригувальний – вміння здійснювати самоаналіз власної професійної діяльності та корегувати подальші дії відповідно до отриманих результатів і професійно-творчий – вміння знаходити нестандартні підходи до вирішення завдань під час його використання.

Опираючись на власний досвід та аналіз науково-педагогічної літератури вважаємо за доцільне оцінювати формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до таких рівнів: творчий, достатній, репродуктивний, початковий.

4. Аналіз науково-педагогічної літератури та практики організації науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу дозволив окреслити організаційно-педагогічні умови, які є значимими щодо формування готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Організаційно-педагогічні умови було виокремлено на підставі проведеного з залученням експертів ранжування: психолого-педагогічні (мотивація, створення умов для професійного вдосконалення, набуття здатності самостійно вдосконалювати знання, вміння й навички протягом усієї

професійної діяльності); методичні (вдосконалення організації та змісту науково-методичної роботи); організаційні (впровадження проектної форми роботи, управління процесом професійного вдосконалення вчителя, використання інформаційно-комунікативних технологій, здійснення спільної проектної діяльності вчителів).

Основні складові розробленої структурно-організаційної моделі процесу формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів, в структурі якої відображені організаційно-педагогічні умови для формування їх готовності до проектної діяльності: мета, організаційний, технологічний і діагностичний блоки та очікуваний результат. Організаційний блок відображає сукупність організаційно-педагогічних умов, які розуміються у нашому дослідженні як істотні обставини, що сприяють найбільш динамічному та продуктивному процесу формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів через створення рефлексивного середовища, з метою реалізації прагнення вчителів до саморозвитку.

Технологічний блок структурно-організаційної моделі дає можливість подати процес розвитку готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей в умовах науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу в єдності її основних елементів: організаційно-педагогічних умов, організації навчально-методичної роботи школи, що визначається сформованою метою та зорієнтовані на досягнення прогнозованого результату.

Діагностичний блок структурно-організаційної моделі процесу формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів відображає взаємозв'язок критеріїв (ціннісного, змістового, операційного, коригувального, професійно-творчого) та рівнів сформованості готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності (початкового, репродуктивного, достатнього, творчого) на основі їх кількісного аналізу.

5. Узагальнені проміжні та підсумкові результати педагогічного експерименту підтвердили ефективність розроблених організаційно-педагогічних умов формування готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Аналіз результатів констатувального етапу експерименту дозволив виділити проектну групу та з достатньою мірою упевненості визначити переважання у більшості вчителів філологічних спеціальностей початкового (10,29% у середньому) та репродуктивного (36,76%) рівнів готовності до проектної діяльності. Творчий рівень готовності до проектної діяльності сформовано лише 13,24 % вчителів філологічних спеціальностей, які й ввійшли до проектної групи.

Результати формувального етапу експерименту, одержані в контрольній і

експериментальних групах, доводять, що: в результаті формувального етапу експерименту відбулося суттєве покращення рівня готовності вчителів філологічних спеціальностей з експериментальних груп до проектної діяльності; найбільш значуще збільшення кількості вчителів філологічних спеціальностей (на 41%), які мають достатній та творчий рівні готовності до проектної діяльності, відзначено в першій експериментальній групі діяльності, де було введено комплекс організаційно-педагогічних умов; у контрольній групі, де навчання відбувалося в звичайному режимі, тільки в одного з вчителів рівень готовності зріс з достатнього до творчого.

Проведене дослідження, звісно, не вичерпує всіх аспектів проблеми формування готовності до проектної діяльності вчителів філологічних спеціальностей в умовах науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу. Подальшого вивчення потребують такі питання: створення систем формування готовності вчителів інших дисциплін до проектної діяльності та їхнє теоретичне й методичне забезпечення; моделювання інтелектуального та інноваційного навчального середовища, у якому будуть створені умови для ефективного навчання учнів, відповідно до їх індивідуальних здібностей і рівня знань.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

1. Жиле Л. І. Актуальні аспекти застосування хмарних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. Вип. 42. С. 38–42.
2. Жиле Л. І. Застосування інформаційних технологій у процесі виховання школярів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. Вип. 43. С. 19–23.
3. Жиле Л. І. Практичні аспекти формування професійної компетентності вчителів-філологів. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*: зб. наук. праць. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. Вип. 44. С. 150–154.
4. Жиле Л. І. Формування готовності вчителів-філологів до проектної діяльності. *Педагогіка безпеки*. 2017. № 2. С. 98–104.
5. Жиле Л. І. Модель формування готовності вчителів до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів. *Зб. наук. праць «Педагогічні науки Національної академії Державної прикордонної служби України»*. 2018. № 3. С. 199–210.
6. Жиле Л. І. Формування готовності вчителів до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів. *Інженерні та освітні технології*. 2018, 6(4).
7. Жиле Л. І. Практичні результати формування готовності вчителів

філологічних спеціальностей загальноосвітніх навчальних закладів до проектної діяльності. Педагогіка безпеки. 2019. № 1. С. 7–15.

8. Gilles L. I. Diagnostics of fitness formation of teachers of philological specialties to project activity. *The scientific heritage* (Budapest, Hungary). 2018. № 21 (P. 2). P. 38–44.

Опубліковані праці апробаційного характеру

9. Жиле Л. І. Практичні аспекти застосування хмарних технологій у навчанні школярів. *Дистанційна освіта у ВНЗ: інноваційні та психолого-педагогічні аспекти*: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. Харків: «Місьдрук», ХНАДУ. 2015. С. 199–203.

10. Жиле Л. І. Використання інтернет-технологій в процесі формування інформаційної компетентності вчителів-філологів. *Гуманітарний корпус*: зб. наук. статей з актуальних проблем філософії, психології, педагогіки та історії. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. Вип. 5. С. 73–76.

11. Жиле Л. І. Практичні аспекти застосування хмарних технологій у школі. *Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця* (НПК-2015): матер. Всеукр. наук.-практ. конф.; у 2-х томах. Суми: ВВП «Мрія», 2015. Т. I. С. 150–154.

12. Жиле Л. І. Практичні аспекти застосування інформаційних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах. *Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень*: зб. наук. пр. ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. Вип. 4 (7). С. 35–38.

13. Жиле Л. І. Формування інформаційної компетентності вчителів-філологів у загальноосвітніх навчальних закладах. *Матер. XLV наук.-техн. конф. (НТК ВНТУ-2016)*. URL: <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fmt/all-fmt-2016/paper/view/1292>.

14. Жиле Л. І. Формування інноваційної культури вчителів-філологів у загальноосвітніх навчальних закладах. *Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф.: збірн. наук. праць. Вінниця: ВНТУ, 2016. С. 68–71.

15. Жиле Л. І. Теоретичні аспекти здійснення проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів // *Інноваційні технології розвитку машинобудування та ефективного функціонування транспортних систем*: матер. I Міжнар. наук.-техн. інтерн.-конф. Рівне: НУВГП, 2019. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/15008/1/Zbirnuk%20Rivne%202019%20%D0%B7%D0%B0%D1%85.pdf>.

16. Жиле Л. І. Організація дослідно-експериментальної роботи при формуванні готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності. *Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців*. Матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф.: збірн. наук. праць. Вінниця: ВНТУ, 2019. С. 32–36.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати

17. Жиле Л. І., Кротна С. М. Майстерня патріотичного виховання. Позакласна та виховна робота: навчальний посібник з організації позакласної та

виховної роботи за методом проектування. Вінниця: Т. П. Барановська, 2018. 48 с.

АНОТАЦІЇ

Жиле Л. І. Формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» (015 – Професійна освіта). – Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне, 2019.

Дисертацію присвячено теоретико-експериментальному вивченню проблеми формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

У результаті теоретичного аналізу наукової та методичної літератури уточнено сутність і взаємозв'язок базових понять дослідження «проектна діяльність», «науково-методична робота», «готовність вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності», «формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності». Підтверджено, що функціонування системи науково-методичної роботи має спиратися на діагностування та оцінювання її стану, врахування потреб вчителів щодо розвитку та вдосконалення їх особистісних якостей та професійних умінь протягом усієї фахової діяльності.

Розроблено та обґрунтовано структурно-організаційну модель формування готовності вчителів філологічних дисциплін до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу, яка є динамічною комплексною структурно-функціональною системою.

Ключові слова: проектна діяльність; готовність до проектної діяльності; науково-методична робота; загальноосвітні навчальні заклади; вчитель філологічних спеціальностей.

Жиле Л. И. Формирование готовности учителей филологических специальностей проектной деятельности в условиях научно-методической работы общеобразовательных учебных заведений. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук (доктора философии) по специальности 13.00.04 «Теория и методика профессионального образования» (015 – Профессиональное образование). – Национальный университет водного хозяйства и природопользования, Ровно, 2019.

Диссертация посвящена теоретико-экспериментальному изучению проблемы формирования готовности учителей филологических специальностей к проектной деятельности в условиях научно-методической работы

общеобразовательных учебных заведений.

В результате теоретического анализа научной и методической литературы уточнена сущность и взаимосвязь базовых понятий исследования «проектная деятельность», «научно-методическая работа», «готовность учителей филологических специальностей к проектной деятельности», «формирование готовности учителей филологических специальностей к проектной деятельности». Подтверждено, что функционирование системы научно-методической работы должно опираться на диагностирование и оценки ее состояния, учет потребностей преподавателей по развитию и совершенствованию их личностных качеств и профессиональных умений в течение всей профессиональной деятельности.

Разработана и обоснована модель формирования готовности учителей филологических дисциплин проектной деятельности в условиях научно-методической работы общеобразовательного учебного заведения, которая является динамичной комплексной структурно-функциональной системой.

Ключевые слова: проектная деятельность; готовность к проектной деятельности; научно-методическая работа; общеобразовательные учебные заведения; учитель филологических дисциплин.

ABSTRACT

Gilles L.I. The Formation of readiness of teachers of philological specialties for the project activity in conditions of scientific and methodological work of general educational institutions. - Qualifying scientific work as the manuscript.

The thesis for the Degree of Candidate of Pedagogical Sciences, specialty 13.00.04 – theory and methodology of professional education. – National University of Water Management and Nature Management, Rivne, 2019.

The thesis is devoted to theoretical and experimental study of the problem of forming the readiness of teachers of philological specialties for the project activity in the conditions of scientific and methodological work of general educational institutions.

As a result of the theoretical analysis of scientific and methodological literature, the essence and interconnection of the basic concepts of the research «project activity», «scientific and methodical work», «readiness of teachers of philological specialties to the project activity», «formation of readiness of teachers of philological specialties for the project activity» are specified. The readiness of teachers of philological specialties for the project activity is defined as the ability of the teacher of philological disciplines to carry out their own project activities (to formulate goals, to set and execute tasks, to analyze existing information, to summarize and perform self-control) and to manage the project activity of students in the process of studying philological disciplines in order to performance of educational tasks.

As a result of the analysis of scientific sources, normative documents on the organization of educational process in general educational institutions, analysis of own pedagogical experience, it is proved and substantiated the importance of updating the content and organization of the activities of the scientific and

methodological work of the school with the purpose of forming the readiness of teachers of philological disciplines to the project activity.

The model of formation of readiness of teachers of philological disciplines for the project activity in the conditions of scientific and methodical work of a comprehensive educational institution is developed and substantiated, which is a dynamic complex structural-functional system consisting of four blocks: *organizational* (reflects the legal and normative provision of the organization of scientific and methodological work of the general education educational establishment, preliminary diagnosis of teachers' readiness for project activity, formulation of tasks of professional development ku, organization of the project team); *content* (reflects the conditions of readiness for the project activity and stages of improvement of the scientific and methodological work of the school); *realization* (contains the content, tasks and forms of scientific and methodical work that are used in the process of formation of readiness for the project activity of teachers of philological specialties); *diagnostic* (components of readiness for the project activity and the process and the result of its monitoring, criteria, indicators, levels of formation).

As a result of the theoretical analysis and the pilot study conducted, the following components were identified in the structure of readiness for the project activity of teachers of philological specialties: *motivational* (a system of professional motives and beliefs characterized by the awareness of the need to use innovative technologies in the study of philological disciplines), *cognitive* (knowledge system about the essence and specificity of the use of the project method of teaching in the process of studying philological disciplines and the implementation of its own), *activity* (ability to carry out both effective own project activity and to manage the project activity of students in the process of studying philological disciplines), *creative* (ability to create new creative projects, realize existing pedagogical workings with the introduction of creative elements, demonstrate methodical skills to solve educational tasks using non-standard decisions in the process of project activity) and *reflexive* (the ability to independence in decision-making, the manifestation of their own initiative in preparation for implementation of the project activity, readiness to realize the responsibility for the results achieved in the process of their own project activity and project management activities of the students results) that are related and mutually related.

The quantitative and qualitative indicators of readiness for the project activity of teachers of philological disciplines are determined. The results of the conducted pedagogical experiment showed the effectiveness of the developed model of formation of readiness for the project activity of teachers of philological disciplines in the conditions of scientific and methodological work of a comprehensive educational institution in experimental groups. The conclusion about the validity of the conclusions about the effectiveness of the molding experiment was carried out on the basis of the use of the Fisher and Pearson criteria.

Keywords: project activity; readiness for the project activity; scientific and methodical work; general educational institutions; teacher of philological disciplines.

Підписано до друку 07.08.2019 р. Формат 29,7×42 1/4

Наклад 100 прим. Зам. № 2019-107.

Віддруковано в інформаційному редакційно-видавничому
центрі Вінницького національного технічного університету
м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95. Тел.: 65-18-06

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009.